

„A bizalom jó, az ellenőrzés még jobb!”

Norbert Potthoff

Éberhardt Gábor

A schengeni értékelési rendszer elmélete és gyakorlata

A Szegedi Határrendészeti Kirendeltség szerepe a szárazföldi határok viszonylatában történt bizottsági értékelésben

A vándorlást, a migrációt történelmi, vallási, társadalmi, szociológiai, politikai, gazdasági korszakokon átnyúló előélete miatt nagyszámú értelmezés magyarázza, de a folyamat szociológiai jellegének középpontjában mindig is az ember, annak helyváltoztatása volt, amelynek beazonosítható a kiváltó oka. *„A fogalom mögött meghúzódó magyarázat egyikeként a vándorlás egyéni vagy csoportos akarat eredménye, amelyet az általános társadalmi, gazdasági vagy politikai folyamatok az egyéni szándék és a mindennapok törekvései együtt és egyszerre határoznak meg.”*¹ A történelmi korszakok vándor kifejezését a társadalmak fejlődése sem hagyta módosítás nélkül, a nemzetközi és nemzeti jogi terminológiának megfelelően változott, bővült. *„Napjainkban pedig – az Európai Unió tagállamaiban – az „idegen” vagy „külföldi” megnevezés használata már nem feltétlenül elégséges. E fogalmakon belül meg kell különböztetni a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezők és családtagjaik személyi körét, valamint az ebbe a körbe nem sorolható harmadik országbeli állampolgárokat. Sőt, sajátosabb jogi megítélés alá esnek azok a harmadik országbeli külföldiek, akiket az adott tagállam menekültügyi hatósága vagy bírósága menekültként elismert vagy egyéb kiegészítő védelemben részesített.”*²

A globalizált világunkban a gazdaságilag fejlett országok kialakították azt a szerződéses tagállami társulások normatív szabályozó rendszerére épülő, illetve a nemzeti alapon nyugvó környezetet, amely szabályozza, hogy az államhatárain reguláris keretek között belépni, annak területén tartózkodni szándékozó, azon átutazni tervezett személyek milyen feltételek ellenőrzésére jogosult hatóság előtt történő, hiteles igazolása esetén tehetik azt meg. A

---

¹ Lukács Éva; Király Miklós: Migráció és Európai Unió, Szociális és Családügyi Minisztérium. Budapest, 2001. 48. o.

² Hautzinger Zoltán: A magyar idegenjog rendszere és az idegenjogi (szak)igazgatás - Pro Publico Bono. Magyar Közigazgatás Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2014. 69-78. o.

schengeni tagállami szövetség³ a területére utazni szándékozó, vízumkötelezett személyek részére további, előzetes engedély kiállításához (vízum) kötött feltételeknek történő megfelelési kényszert, vagy a jogszabály által biztosított mentességet, kedvezményezetti eljárást ír elő, valamint kialakította és visszatérő jelleggel alkalmazza azt a kontrolling tevékenységet, annak szervezeti elemét, amely arra hivatott, hogy vizsgálja és értékelje a tagállamok közösségi szabályozóknak történő megfelelését.⁴

Az 1980-as évek elején az akkori Európai Közösség⁵ több tagállamában felmerült a személyek szabad mozgásának igénye, de egységes álláspontot, alkalmazandó módszertant, normatív rendszert azonban nem sikerült kialakítani. A Saarbrückeni Egyezményben 1984. július 13-án Németország és Franciaország megállapodott abban, hogy közös határukon fokozatosan felszámolják az ellenőrzést. A politikai elképzelés folytatásaként a két alapítóhoz csatlakozott Belgium, Hollandia és Luxemburg, melynek eredményeként 1985. június 14-én megszületett a Schengeni Egyezmény (SE), az [Európai Unió \(EU\) első és harmadik pillérének](#) része, amely elsősorban a belső határőrizet megszüntetését és a külső határok közös ellenőrzését jelentette.

Ezt követően kidolgozásra került a Schengeni Végrehajtási Egyezmény (SVE), amelyet 1990. június 19-én írtak alá és 1995. évben lépett hatályba. Ez eltörölte a tagállamok belső határain végrehajtott ellenőrzéseket, egyetlen közös belső határt alakított ki, ahol a schengeni térségre vonatkozó határforgalmi ellenőrzéseket azonos protokoll szerint hajtották végre. Közös szabályokat fogadtak el a vízumokra, a menedékjogra és a külső határok ellenőrzésére vonatkozóan is, amelyek biztosították a személyek szabad mozgását az aláíró államokban anélkül, hogy az megbontaná a törvényes rendet.⁶

A szabadság és biztonság összeegyeztethetősége érdekében, a mozgás szabadságát úgynevezett „korrekciós” intézkedések biztosították. Ennek súlyozott része volt a rendőri és igazságügyi hatóságok közötti együttműködési feladatrendszer, valamint a koordináció javítása a belbiztonság megőrzése, a szervezett bűnözés elleni küzdelem érdekében. A kitűzött cél támogatása érdekében felállították a Schengeni Információs Rendszert (SIS).

---

³ A schengeni egyezmény az [Európai Unió első és harmadik pillérének](#) részét képezte. Az egyezménynek nem minden unióbéli ország a tagja, és vannak nem EU-beli tagjai is. Az egyezményt nem minden aláíró tagország alkalmazza.

⁴ Hautzinger Zoltán: Személyek a migráció szabályozásáról. Pécs: AndAnn kft. 2016. 19-20. o.

⁵ Az Európai Közösséget (EK) a [Maastrichti Szerződés](#) hozta létre 1993. XI. 01-vel az [Európai Gazdasági Közösségből](#) (EGK), majd 2009. XII. 01-vel szűnt meg.

⁶ A schengeni térség és együttműködés

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=LEGISSUM:l33020> (Letöltés időpontja: 2017.12.22.)

A schengeni térség több lépcsőben bővült, míg majdnem az összes európai uniós tagállam taggá vált. Olaszország 1990. évben, Spanyolország és Portugália 1991. esztendőben, majd Görögország 1992. november 6-án, Ausztria 1995. április 28-án, valamint Dánia, Finnország és Svédország 1996. december 19-én, Csehország, Észtország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia 2007. december 21-én csatlakozott, Svájc, mint társult ország pedig 2008. december 12-én.

Az Európai Unió tagállamai a politikai fejlődés folyamata során önállóan dönthettek arról, hogy tagjai kívánják-e lenni a Schengeni Egyezménynek, vagy sem. Az 1999. évben hatályba lépő Amszterdami Szerződés viszont az Európai Unió jogi és intézményi keretei közé emelte a schengeni együttműködést, aminek következményeként az Unióhoz csatlakozó államoknak kötelezővé vált átvenni a Schengeni Acquis (schengeni joganyag) -t, amit Magyarország is vállalt a csatlakozási tárgyalásai időszakában. Magyarország és a vele együtt 2004. május 1-jén csatlakozott tagállamok tekintetében a Csatlakozási Okmányok ún. kétlépcsős hatályba lépési mechanizmust írtak elő. Az I. kategóriás Schengeni Acquis -t már az EU csatlakozás dátumától kellett alkalmazni, úgymint a külső határokra vonatkozó előírások, bizonyos vízumrendészeti szabályok rendjét. A II. kategóriás schengeni normák csak a teljes jogú taggá válás időpontjától voltak alkalmazhatóak, amelyek feltételezték a belső határokon az ellenőrzések megszűnését.

A 2003. évi, a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány 3. cikkének (2) bekezdése határozta meg azt, hogy az új tagállamok értékelését követően kerülhet sor a schengeni normák teljes körű alkalmazására, amihez az új EU tagállamnak kérnie kellett a Tanácstól a helyszíni schengeni ellenőrzés és értékelés lefolytatását. Az ellenőrzések lefedték a határőrizet, határforgalom ellenőrzés, a kompenzációs intézkedések, az adatvédelem, a vízumkiadás, a rendőri együttműködés és a SIS területeit, vizsgálták a jogi környezetet, a végrehajtók elméleti és gyakorlati felkészültségét, személyi-, tárgyi-, működtetési feltételek rendelkezésre állását.⁷

---

⁷ A Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány - AA2003/ACT/hu 1
http://www.parlament.hu/irom37/9171/csatlakozasi_okmany.pdf (Letöltés időpontja: 2017.12.22.)

A Végrehajtási Egyezmény felhatalmazása alapján az Amszterdami Szerződés hatályba lépéséig működő Schengeni Végrehajtó Bizottság nagyszámú határozatot fogadott el a végrehajtás szabályozására. A Tanács később ezek jelentős hányadát elfogadta, így kiváltva az egyezmény cikkeit és a Végrehajtó Bizottság határozatait, az egyezmény kiüresedésének folyamataként.

A határellenőrzésre vonatkozó részt az akkor hatályos (azóta többször módosított) Schengeni Határellenőrzési Kódex⁸ váltotta ki, de elkészült a szintén közösségi rendelet formáját öltő Vízumkódex⁹ is, amely a vízumokra vonatkozó cikket helyezte hatályon kívül. A második generációs Schengeni Információs Rendszerre¹⁰ (SIS II) vonatkozó két rendeletből és egy határozatból álló jogszabálycsomag pedig az egyezmény teljes SIS fejezetét váltotta ki, amelyek mindegyike rendelet, irányelv, határozat, stb. formáját ölti és csupán a preambulum utal arra, hogy a schengeni jog továbbfejlesztéséről van szó.

Az Európai Uniót létrehozó Maastrichti Szerződésben rögzítettekhez képest az Amszterdami Szerződés jelentette a belső határokon való ellenőrzések megszüntetését, amely az Európai Unió I. pillérébe integrálta a SVE jelentős részét. A szerződés rögzítette, hogy a hatályba lépést követő öt éven belül meg kell valósítani a személyek mozgásának szabad áramlását, az ellenőrzések eltörlését a belső határokon az Európai Unió térségén belül.

A korábbi rendelkezésekhez képest napjainkban ma már nem magához az egyezményhez kell csatlakozni, hanem a schengeni relevanciájú normákat kell átvenni, vagy közvetlenül alkalmazni kell a nemzeti jogban ahhoz, hogy az aspiráns állam teljes jogú schengeni taggá válhasson. A taggá válás további feltétele, hogy az érintett ország schengeni értékelő ellenőrzésen essen át a határellenőrzés, az adatvédelem, a vízumkiadás, a rendőri együttműködés és a SIS területén. Ennek keretében felméri, hogy megfelelő-e a jogi környezet, valamint, hogy a végrehajtásban dolgozók ismerik, értik-e a schengeni előírásokat, képesek-e azokat alkalmazni, rendelkezésre áll-e a szükséges intézményi háttér és eszközpark. Az ellenőrzés megállapításait és annak ajánlását követően a Tanács egyhangú határozattal dönt az érintett EU tagállam schengeni tagságáról.

---

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 562/2006/EK Rendelete (2006. március 15.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról .
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:32006R0562> (Letöltés időpontja: 2017.12.22.)

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 810/2009/EK Rendelete (2009. július 13.) a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról (Vízumkódex).
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:32009R0810> (Letöltés időpontja: 2017.12.22.)

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 1987/2006/EK Rendelete (2006. december 20.) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:32006R1987> (Letöltés időpontja: 2017.12.22.)

A schengeni joganyagot értékelő és megvalósítást felügyelő Állandó Bizottság felállításáról a Végrehajtó Bizottság 1998. évben határozattal döntött¹¹, ami megbízást és felhatalmazást biztosított a Tanács által elfogadott értékelő programok alapján és szakértői csoportok által végrehajtásra kerülő, helyszíni ellenőrzéseknek¹².

Az Állandó Bizottság alapfeladata a Schengeni Egyezményhez csatlakozni szándékozó ország felkészültségének, a schengeni előírások érvényesülésének teljes spektrumú vizsgálata. A tagállamok szakértőinek célja nem a számonkérés, hanem átfogó kép kialakítása az adott ország helyzetéről, felelős hatóságáról és annak szervezeti egységeiről. Az ellenőrző értékelés hosszú folyamat, amely több lépcsőből áll: az ún. schengeni kérdőív kitöltésével kezdődik, majd a Schengeni Ügyek Munkacsoportja a tagállamokkal egyeztetett menetrend alapján, a delegált szakértők részvételével fogadja el a helyszíni ellenőrzések részletes programtervezeteit. Ebből ismerhető meg, hogy mely helyszíneket, szervezeteket, létesítményeket ellenőriznek majd személyesen is, fenntartva a jogot az előre nem egyeztetett helyszíneken történő vizsgálatra is. A missziókról készült jelentés vitája munkacsoport szintjén zajlik, amelyet elfogadása után a Bel- és Igazságügyi Tanács ülésére továbbítanak, ahol az egyes tagállamok értékelésének eredményéről külön „Következtetéseket” fogadnak el. A hiányosságok korrekciója, a megvalósítás majd a nyomon követés „follow-up” formájában történik. *„Ahhoz, hogy az egységes elvek szerinti ellenőrzés gyakorlati végrehajtása és érvényesülése mérhető legyen, elengedhetetlen egy olyan értékelési mechanizmus kialakítása, amely valós képet tud adni az érintett tagállamok tevékenységéről, arról, hogy valóban hozzáadott értéket képvisel-e a schengeni térség biztonságához.”*¹³

Az ellenőrzés során a schengeni övezet tagállamai szakértőiken keresztül, közvetlenül tájékozódhattak arról, hogy milyen szintű a közös biztonság garanciáját jelentő egységes joganyagban rendelt végrehajtása. A schengeni tagság központi eleme a kölcsönös bizalom elve, hiszen a tagállamok nemzeti biztonsági eszköztáruk jelentős részéről mondanak le és bízzák rá azok végrehajtását a külső határ mentén fekvő országokra.

---

¹¹ The Schengen Acquis - Decision of the Executive Committee of 16 September 1998 setting up a Standing Committee on the evaluation and implementation of Schengen. (SCH/ Com-ex (98) 26 def.) Official Journal L 239, 22/09/2000 P. 0138 – 0143

<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41998D0026:EN:HTML> (Letöltés időpontja: 2017.12.27.)

¹² Council Conclusions on Schengen Evaluation on New Member States 2827th JUSTICE and HOME AFFAIRS. Council meeting Brussels, 8 and 9 November 2007

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/97015.pdf (Letöltés időpontja: 2017.12.27.)

¹³ Balla József: Schengeni értékelési mechanizmus. Hadtudományi Szemle, Budapest, 2018/11 (1), 290. o.

Az ellenőrök alapvetően nem a vezetők ismereteire kíváncsiak, a végrehajtó állományra koncentrálnak. A helyszíni ellenőrzés során beszélnek a kollégákkal, az alegységnél tanulmányozzák a technikai eszközök alkalmazási szintjét, a határellenőrzés gyakorlatát. Személyesen győződnek meg a határátkelőhelyeken folyó munka tartalmáról, színvonaláról, a határőrizeti járőrszolgálat rendjéről. A külső határok tekintetében kiemelt figyelmet fordítanak a mélységi ellenőrzések lépcsőzetességére, összhangjára, intenzitására, az abban résztvevő szervezetek tevékenységére.

A vizsgálat országos szintű helyzetismertetéssel, átfogó prezentációval kezdődött 2006. évben. Ezt követően a szakértőket a területi, majd helyi szintű ellenőrzés kezdetén átfogó módon tájékoztatni kellett az aktuális helyzetről, az elért eredményekről, a határellenőrzés tapasztalatairól, annak specialitásairól. A helyszíni vizsgálatot az ellenőrök a tervekben szereplő szervezeti elemeknél több kisebb csoportban végezték, személyesen győződtek meg az elhangzottak valóságtartalmáról. Az ellenőrzés nyelve az angol, így ezen idegen nyelvet beszélő munkatársakat célszerű igénybe venni, javasolt kerülni az angolul ugyan jól beszélő tolmácsokat, akik viszont a szakmai kérdésekre a szakmai alaposágú fordításokat nem tudhatják minden esetben hitelesen biztosítani, amiből hibás országértékelés, következtetés születhet.

Az értékelő bizottság a tagállamok olyan szakembereiből áll, akik hazájukban az adott szakterületen látják el feladataikat, így rendelkeznek a megfelelő elméleti felkészültséggel, gyakorlati tapasztalattal. Az új tagállamoknak a schengeni tagságra való felkészülés támogatására az Európai Unió a Csatlakozási Okmányban létrehozta a Schengen Alapot¹⁴, amelynek célja az aspiráns ország felkészülése utolsó szakaszának pénzügyi támogatása.

A „Gyakorlati útmutató a schengeni értékeléshez – Ajánlások az értékelt országok és a szakértők számára” című dokumentum célja, hogy valamennyi érintett részére megkönnyítse a schengeni értékelési folyamatot, valamint a teljes értékelési folyamat alatt követendő közös előírásokat határozzon meg.

Az útmutató a schengeni értékelések keretében szerzett tapasztalatokat, know-how-t és tanulságokat gyűjti össze. A schengeni vívmányok valamennyi területének értékelésére vonatkozó előírásokat és ajánlásokat tartalmaz, a schengeni értékelő munkacsoport

---

¹⁴ A Bizottság Határozata (2007. november 30.) az 575/2007/EK európai parlamenti és tanácsi határozatnak a 2008-tól 2013-ig terjedő időszakra vonatkozó stratégiai iránymutatások elfogadása tekintetében történő végrehajtásáról (az értesítés a C(2007) 5822. számú dokumentummal történt) (Csak az angol, bolgár, cseh, észt, finn, francia, görög, holland, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák és szlovén nyelvű szöveg hiteles) (2007/837/EK)
http://www.solidalapok.hu/solid/sites/default/files/2007_837_hu_return_strategiai_iranymut.pdf (Letöltés időpontja: 2017.12.27.)

SCH/Com-ex (98)26 def dokumentumban meghatározott megbízásának mindkét része vonatkozásában, vagyis annak értékelésére vonatkozóan, hogy a schengeni tagjelölt országok felkészültek-e a belső határellenőrzések megszüntetésére, illetve annak ellenőrzésére vonatkozóan, hogy a schengeni tagállamok helyesen alkalmazzák-e a schengeni vívmányokat.

„Az ajánlások köre és száma egyértelműen mutatja a schengeni értékelés összetettségét és egyedülálló voltát, amely értékelés alapvető részét képezi a schengeni térségen belül folytatott, a kölcsönös bizalmon, a tagállamok megosztott felelősségén és a schengeni filozófián alapuló együttműködésnek. Az útmutató elsődlegesen az értékelt országok és a kijelölt szakértők számára készült, és ennek megfelelően két fő részre oszlik. .... bárkinek hasznára válhat, aki a schengeni értékelési folyamatban részt vesz. Az útmutató ezért a szakértőket kijelölő tagállamok és a munkacsoport elnöksége részére is tartalmaz ajánlásokat.”¹⁵

Az útmutató ajánlásokat fogalmaz meg az ellenőrzésben résztvevők és az ellenőrzésben érintett tagállamok szereplőinek az ellenőrzésre történő felkészülési, az ellenőrzés végrehajtásának időtartamára, az értékelés és javaslat előkészítésének, előterjesztésének időszakára egyaránt.

Az ellenőrzött tagállam részéről kiemelkedő jelentőséggel bír az országjelentés elkészítése, a részére továbbított kérdőív hiteles és helyszíni ellenőrzéseken visszaigazolható válaszokkal összeállított továbbítása. Ennek a dokumentációnak az objektivitását és az abban közölt információk hitelességét vitathatatlan módon kell biztosítani a jelölt országnak, azt az ellenőrzést végrehajtóknak be kell tudni mutatnia. Kritikus elemként sorolandó a nyelvhasználati szabály érvényesülése. A tagállami szövetség hivatalos nyelve az angol, így az ellenőrzés, a kérdések felvetése és azok megválaszolása is szóban, valamint indokolt esetben írásban – angol nyelven kell történni. Ez a kommunikáció felkészült végrehajtókkal, magas szintű nyelvtudással bíró előadókkal és kellően alapos szakmai ismeretekkel rendelkező tolmácsok együttes rendelkezésre állásával valósítható meg.

A Szakértői Bizottság a rendőri együttműködés ellenőrzését 2006. február közepén hajtotta végre Magyarország a visegrádi együttműködés további három államával azonos időszakban. Az ellenőrzés és értékelés a SVE 39. (rendőri együttműködés és információcsere), 40. (határon átnyúló figyelés), 41. határon átnyúló üldözés), 44. (határmenti együttműködés), 45. (külföldieknek szállást nyújtó létesítmények), 46. (információcsere), 47. (összekötő tisztviselők) cikkeinek megvalósulását vizsgálta a felkészültség területén. Az ellenőrzések

---

¹⁵ Az Európai Unió Tanácsa - Brüsszel, 2009. június 25. (27.08) (OR. en) 9468/2/09 REV 2 JAI 256 SCH-EVAL 71 COMIX 361 (Letöltés időpontja: 2009.09.29.) 4. o.

helyszínein prezentáció támogatásával került bemutatásra a vizsgált szervezet schengeni felkészültsége, majd azt követően az ellenőrző bizottság tagjai a végrehajtó állományt ellenőrizték, amiben súlyozottan szerepeltek a schengeni együttműködésben kiemelt szerepet játszó és a SIS rendszer nemzeti központjához tartozó rendőrségi szervezeti elemek.

Az adatvédelem schengeni megfeleléségi vizsgálata 2006. március 5-től 7-ig zajlott le Magyarországon.

A szárazföldi határokat értékelő bizottság 2006. május 19. és 27. között a Nagykanizsai Határőr Igazgatóságon, 2006. május 19. és 20. a Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság, Kelebiai és Szegedi Határrendészeti Kirendeltségén, majd az Orosházi Határőr Igazgatóságon és a Nyírbátori Határőr Igazgatóságon hajtott végre ellenőrzéseket.

A bizottság az ellenőrzést megelőzően a részére továbbított és felelős hatóságként a Belügyminisztériumtól kérdőívre adott válaszokból, illetve a központi, területi és helyszíni vezetői prezentációkból tájékoztatást kapott Magyarország határrendészeti helyzetéről, összevetésekkel elemezte a különböző szintek és elemek részéről származó információkat, adatokat.

A prezentációk, konzultációk és további adatkérések biztosítását követően vizsgálták az adott helyszínre vonatkozó specialitásokat, majd a vezetői tájékoztatások után a végrehajtói állomány személyes ellenőrzésére került sor. A szárazföldi határok vizsgálatának és értékelésének megfogalmazásának jelentőségét mutatta, hogy a korábban végrehajtott ellenőrzésekhez képest nagyságrendekkel hosszabb ideig tartott.

A bizottság a Szegedi Határrendészeti Kirendeltségen is vizsgálta a röszkei közúti és vasúti határátkelőhelyen zajló határforgalom ellenőrzés schengeni követelményeknek történő megfelelését. Általános információk elemzése terén felmérte a környezeti infrastruktúrát, a határátkelőhelyek felépítését, az ott együttműködő és szolgáltatást nyújtók tevékenységét, az átkelőhelyen működtetett Helyi Fókuszponti Iroda hatékonyságát, vizsgálta a személyi és járműforgalmi adatokat, azok összetételét és az adatokból származtatható kockázati elemeket, értékelte a realizált jogsértések adatai ismeretében a bűnügyi veszélyeztetettséget.

A bizottság a helyszíneken megtekintve vizsgálta az infrastruktúrát és feladatok ellátásához szükséges eszközök, berendezések rendelkezésre állását, azok alkalmazási készségét és eredményességét, a kapcsolódó készletgazdálkodást, fejlesztési koncepciókat, az ellenőrzési vonalak elkülönült megvalósulását, azok alkalmazási biztonságát és hatékonyságát, támogató infokommunikációs, vizsgálati és dokumentációs eszközparkját, egymást váltó csoportokkal, forgószínpad jelleggel a korábban másik csoport részére adatott tájékoztatások, vizsgált módszerek állandóságának revíziója, összevetése céljából.

A határforgalom ellenőrzés átléptetési ellenőrzési metodikáját (profilkészítés, kikérdezés, a belépés feltételeinek ellenőrzése, az okmányok ellenőrzése, bélyegzés) az ott szolgálatot ellátók, az ott ellenőrzésen átesett utasok megfigyelésével, helyszíni interjúk végrehajtásával vizsgálták, győződtek meg a protokoll gyakorlati alkalmazásáról. Az ellenőrzés kritikus elemeként ellenőrizték a tartózkodás jogszerűségét igazoló határátléptető bélyegzőkkel kapcsolatos szabályok érvényesülését.

Az eljárások alá vontak esetében súlyozottan vizsgálták a hatályos jogrendnek és ajánlásoknak megfelelő elméleti ismereteket, a gyakorlati végrehajtás rendjét, támogató eszközök és iratok rendelkezésre állását a visszairányítás, a vízumok kezelése és visszairányítási tilalom érvényesülése területén.

A kirendeltség személyi állományának összetétele mellett kiemelt fontossággal kezelték a képzési rend megvalósulását. Súlyozottan vizsgálták a központi, regionális és helyi szinten biztosított oktatásokat, a speciális szakértői és mentor felkészítéseket, nyelvtudást biztosító tanfolyamokat. Részletesen vizsgálták a rendelkezésre álló humán erő kapacitást, annak kockázat elemzésen alapuló alkalmazási rendjét, kért a bizottság az általa megjelölt időpontokra rendelkezésre állási személyzeti és szolgálat vezénylési-, továbbá fluktuációs adatokat, az állomány megtartására és munkájának elismerésére irányuló intézkedéseket, kialakított humán stratégiát.

A bizottság 4 területi szervet és 8 helyi, határrendészeti kirendeltséget (így Szegedi HRK-t) keresett fel a horvát, a szerb, a román és az ukrán határon. A bizottság összesen 303 km hosszú szárazföldi, zöldhatárt tekintett meg, vagyis a külső határ 28%-át egy 4.667 négyzetkilométert lefedő területen, ahol 1.747 határőr teljesített szolgálatot az ellenőrzés időszakában.

Részleteiben vizsgálta a határőrizet folyamatosságának humán, stabil-, mobil-, szervezeti-, egyéni tárgyi, valamint intézkedéstaktikai megvalósulásának feltételeit, azok kockázatelemzésen és értékelésen alapuló, évszak, napszak, időjárás, a terepviszonyok ismeretében történő, valós idejű és bekért adatok szerinti rendelkezésre állását, a komplex rendészeti tevékenység alkalmazását. Kitért a vizsgálat az illetékességi területen működő, a szomszédos, a túloldali rendészeti szervekkel, más hatóságokkal, civil szerveződésekkel, helyi önkormányzatokkal és lakossággal történő együttműködésre.

A helyszíni ellenőrzés időszakában közölt adatok alapján általuk beállított helyszínre és eseményre vártak reagálást és intézkedést, vizsgálták a tájékoztatások során kapott elméleti tartalmú adatok és módszerek gyakorlati megvalósulásának hatékonyságát kisebb horderejű, valamint nagykiterjedésű incidens kezelése során.

A rendelkezésre állás és folyamatosság vizsgálata során elemezték a zöldhatáron a határőrizeti rendszert, amelyet a megállapításaik szerint, a határrendészeti helyzetértékelési jelentések következtetése alapján hoztak létre és működtetnek a határőrizeti szervek, követve a helyes gyakorlatot. A bizottság kiemelkedőnek értékelte már az ellenőrzési időszakban a képzési rendszer eredményeként kialakított rendészeti átjárhatóságot biztosító, komplex határrendészeti képzést, a nagyfokú mobilitást biztosító gépjárműparkot és a stabil, valamint mobil eszközök többlépcsős alkalmazását.

A szakértői munkacsoportok a légi határok ellenőrzését 2006. év júniusában Budapest Ferihegy Nemzetközi- és a Debreceni Nemzetközi Repülőtéren hajtották végre.

Az ellenőrzésre való eredményes felkészülés elengedhetlenné tette olyan központi, területi és helyi szintű komplex feladattervek összeállítását, amelyek alapján a szervezet és annak elemeinek szárazföldi és légi határok ellenőrzését érintő szakmai felkészültsége szisztematikusan növelhető. A tervek olyan feladatokat határoztak meg, amelyek a schengeni értékelő ellenőrzések során is előtérbe kerültek, illetve fókuszáltak azokra az elemekre, amelyek a schengeni vívmányok elfogadásából, megfogalmazott ajánlásokból és „legjobb gyakorlatokból” adódtak.

A határőrség a bekövetkezett rendszerváltás óta érdemben reagált a nemzeti jogszabályi reformokra a demokrácia és a szolgáltató rendészet ideológiáját és a reguláris, irreguláris migrációból adódó nemzetközi hatásokra egyaránt. A határőrség volt az első olyan felelős szervezet, amelyik a „vasfüggöny” fizikai lebontásával, a kelet-német turisták előtt megnyitotta a határokat, szabadságot adva egy olyan európai gondolatnak, amelyet később az Amszterdami Szerződés is képviselt a „Szabadság-Biztonság...” kifejezésével. Az államhatárokon megjelenő „idegenek” joggal várták el az európai normáknak megfelelő határellenőrzési szakmai és szervezi kultúrát, rákényszerítve ezzel a hazai jogalkotót a mielőbbi jogharmonizációra.¹⁶ Az európai uniós, majd a teljes jogú schengeni tagságunk elsődleges jellegű jogforrássá tette a schengeni joganyagot, amelynek a gyakorlatba történő átültetése, a rendszerváltástól kialakult külső, objektív szakmai kényszer hatására mintegy két évtized alatt érte el az elvárt formát, a totálisból induló, majd a szelektíven differenciált ellenőrzés feladatain túllépő, schengeni kézikönyv és „legjobb gyakorlat” alkalmazásáig.¹⁷

Az elődszervezet határőrség a modern Európában szinte az egyetlen olyan szervezet volt, amely feladatai között a határőrizetet és a határforgalom-ellenőrzést is ellátta, valamint

---

¹⁶ Hautzinger Zoltán: Szemelvények a migráció szabályozásáról. Pécs: AndAnn kft. 2016. 5-9. o.

¹⁷ Varga Norbert: A határbiztonság realitásai schengen tükrében. In Gyula Gaál; Zoltán Hautzinger (Eds.), Pécsi határőr tudományos közlemények Rendészet – Határrendészet – Határbiztonság 2008., Pécs, 2016. 325-335. o.

végrehajtott más, jogszabályok által hatáskörébe utalt rendészeti intézkedéseket is. Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozása után felmerült annak politika gondolata, majd törvényalkotói megvalósítása, amely szerint nem indokolt önálló határőrség működtetése. A folyamat részeként a határőrség érdemi, szervezeti átalakításon ment keresztül, amelyben célként az európai uniós és a teljes jogú schengeni tagságunkra történő felkészülés jelent meg.

A határőrsegről szóló törvény hatályba lépésével, 1997. évben az igazgatóságok szervezetében hivatásos határvasz századokat, közösségi szállásokat és objektumbiztonsági szolgálatokat rendszeresítettek. Megszüntetésre kerültek az őr- és kiképző zászlóaljok, határőrizeti kirendeltségek. Az állománytáblában rendszeresített hivatásos szervezetek feltöltéséig és a sorállomány teljes kivonásáig vegyes szervezetek működtek. A hivatásos határőrizeti rendszer kialakítása során a zöldhatár őrzését ellátó, 183 sorozott állománnyal rendelkező őrsből 75 határőrizeti kirendeltség alakult, amelyek már hivatásos állománnyal látták el feladataikat, továbbá 14 hivatásos állománnyal rendelkező század jött létre.

A schengeni határőrizeti követelményekre való felkészülés időszakában a határvasz századok szakaszainak egy jelentős része kihelyezett szakaszként funkcionált, amivel lényegét tekintve a kirendeltségek járőrsűrűségét emelték, növelték a mobilitást, a reagálási készséget. 1998. április 29-én befejeződött a határőrség hivatásos szervezetre történő áttérése, a szervezettől eltávozott az utolsó sorozott állományú is.¹⁸

Az Európai Tanács Leaken-i ülésén elindított folyamatba szervesen illeszkedett az Európai Unió tagállamai külső határainak integrált igazgatása felé ajánlott dokumentum¹⁹, amely tovább kívánta erősíteni a határigazgatás és ezen belül a határrendészeti oktatás és képzés európai dimenzióit. A dokumentum tartalma szerint a Schengeni Katalógusban alkalmazott határbiztonsági modell kifejezést felváltotta az integrált határigazgatás alkalmazása, amely „egyesít, egységesít” jelentésével is megerősítette, hogy egy olyan új határigazgatási és határellenőrzési rendszer kialakítása kezdődött meg, amely az egész schengeni térség biztonságát volt hivatott szolgálni.

---

¹⁸ Ritecz György: Az európai (schengeni) határőrizeti követelményekre való felkészülés helyzete és a további feladatok Magyarországon. - Budapest, 2002. 16-19. o.

<http://docplayer.hu/4797350-Ritecz-gyorgy-az-europai-schengeni-hatarrizeti-kovetelmenyekre-valo-felkeszules-helyzete-es-a-tovabbi-feladatok-magyarorszagon.html> (Letöltés időpontja: 2018. 03. 01.)

¹⁹ Commission of the European Communities; Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, Towards integrated management of the external borders of the member states of the European Union; Brussels, 7.5.2002; COM(2002) 233 final; 26-29. o.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:133205&from=EN> (Letöltés időpontja: 2017.12.28.)

A határrendészeti oktatásra és képzésre vonatkozó konkrét feladatok meghatározása előtt a dokumentum a személyzettel és a személyzet képzésével kapcsolatos részében megállapította: „A nemzeti személyzeti politikai irányelvek összehangolásának azt a célt kell szolgálnia, hogy fokozatosan csökkenjenek azok a mennyiségi és minőségi különbségek, amelyek valószínűleg biztonsági torzulásokat eredményeznek a tagállamok külső határszakaszai között.” Itt jelent meg először az elvárás, hogy az egész schengeni térségben és a térséggel szorosan együttműködő országokban egységes elvek és tartalom alapján történjen meg a határőrök és középszintű vezetők felkészítése. Ily módon ez a megoldás a határrendészeti oktatás területén megteremtethette azt az eszközt is, amely a Schengeni Katalógussal összhangban, a határrendészeti oktatás területén biztosíthatta az egységes, a minimum követelmények elsajátítását biztosító határrendészeti oktatás és képzés megteremtését.

„A schengeni térség biztonságát jelentős mértékben határozza meg az, hogy a schengeni külső határok védelmét ellátó hivatásos állomány felkészültsége milyen szintű. Kulcskérdés, hogy egy adott tagállam milyen keretek között tudja az iskolarendszerű képzést követően biztosítani a szakmai ismeretek folyamatos szinten tartását, és elérni a képességnövelő hatást. Egy jól működő, és az aktuális helyzethez igazodó továbbképzési rendszer hozzáadott értéket képvisel az állomány felkészítésében, amely Magyarországon jó szintűnek értékelhető.”²⁰

Az integrált határigazgatási modell feltételezi és előírja, hogy minden érintett szervezeti elemnek rendelkeznie kell a szükséges határrendészeti ismeretekkel - beutazási feltételek, jogszerű tartózkodási szabályok, úti okmánnyal kapcsolatos ismeretek, dokumentumellenőrzés, személyazonosítás, vízumrendészeti ismeretek, stb. - amelyek segítségével képesek a rendszer részeként feladatukat ellátni. Ez a megközelítés elvárja a határrendészeti, a közterületi szolgálatot és a közlekedés rendészeti feladatokat ellátók, illetve a mélységi, kompenzációs ellenőrzést végrehajtó szervezeti elemek esetében is a határrendészeti ismeretek magas szintű rendelkezésre állását. A képzés során feltétlenül szükséges meghatározni és érvényesíteni a megrendelő felelős hatóság, az oktatói szervezet stratégiai céljait, amelyek megfelelnek az ügyfelek által elvárt, demokratikus rendészeti szervvel szemben megfogalmazható igényeknek.²¹

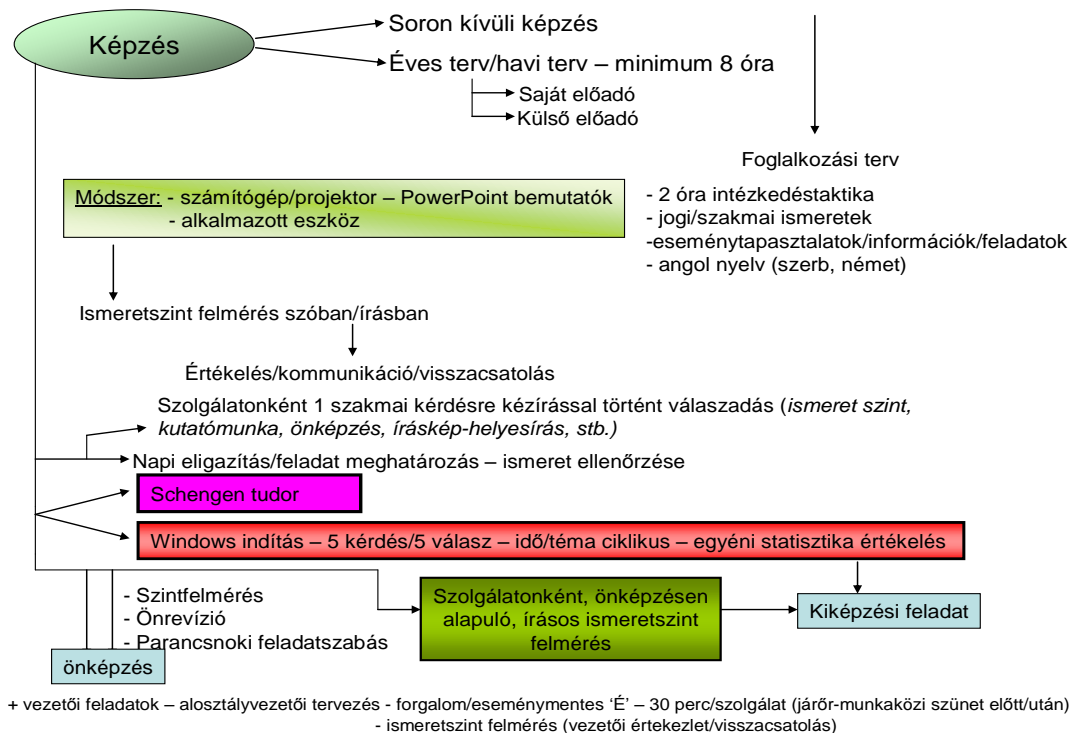
A Szegedi Határrendészeti Kirendeltségen a felkészülési időszakot megelőzően kidolgozásra és alkalmazásra került az a „Schengen-kompatibilis, komplex képzési

---

²⁰ Balla József: Border Guard Training in Hungary Ensuring the Security of the Schengen Area = A schengeni térség biztonságát garantáló határrendészek felkészítése Magyarországon. Hadtudományi szemle, Budapest, 2017/10(3) 449-462. o.

²¹ Balla József: Egy hallgatóból lett oktatótárs. In: Deák József, Gaál Gyula, Sallai János, A toll sokszor erősebb, mint a kard, Rendészettudományi tanulmányok Prof. Dr. Fórizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, Budapest, NKE Szolgáltató Nonprofit kft, 2016. 14-26. o.

metodika”, mely érdemben segítette az intenzív szakmai, jogi, technológiai, nyelvi és egyéb változásokat, képzési igényeket.

Szerző által készített ábra

A bizottság összefoglaló értékelése szerint Magyarország határellenőrzési stratégiája megfelelt az integrált határellenőrzés schengeni alapelveinek. A határőrizeti feladatok ellátásához szükséges erőforrások rendelkezésre álltak, az épületek és infrastruktúra nagyjából kielégítő volt. Megállapításuk szerint a határrendészeti állomány elméleti felkészültsége és gyakorlati tevékenysége, a feladataihoz való hozzáállása kiváló, ugyanakkor felhívták a figyelmet az állomány angol nyelvtudásának hiányosságaira, valamint az okmányszakértők rendszeres szakmai továbbképzésének indokoltságára.²²

A bizottság ajánlásokat fogalmazott meg a kockázatelemzés területén, az esettanulmányok és jó gyakorlat továbbítására a helyi szinteken dolgozó határőrökhöz, ugyanakkor az értékelésnél nem tártak fel olyan súlyú problémákat, hogy az értékelést meg kelljen ismételni. Magyarország tekintetében nem volt szükség újabb látogatásra az IB-Tanács 2006. december 4–5-én elfogadott következtetései alapján.

²² Schengen evaluation of the new Member States - HUNGARY: Report on Land Borders. - Brussels, 19th September 2006 (Letöltés időpontja: 2009.XI.21.)

Az elkészített jelentés 2007. szeptember 25-26-án került a Schengen Értékelő Munkacsoport elé tárgyalásra. A Magyarországról szóló jelentést különösebb vita nélkül elfogadták. Az Európai Unió Bel- és Igazságügyi Tanács 2007. november 08-án megszavazta az új tagállamok schengeni felkészüléséről szóló jelentést, amelyben ismertették: az ellenőrzött és értékelt tagállamok visszaigazolták, hogy megfelelően felkészültek a schengeni ellenőrzési rendszer eredményes alkalmazására, amely eredményeként adottak a 2003. évben kiadott csatlakozási okmány 3. cikkének (2) bekezdésében említett – az ellenőrzések megszüntetését a szárazföldi és tengeri belső határokon 2007. december 21-től, a légi határokon pedig 2008. március 30-tól lehetővé tevő – határozat meghozatalának előfeltételei.²³ 2007. november 13-án az Európai Parlament a Coelho-jelentés elfogadásával megszavazta a kilenc új tagállam (köztük Magyarország) schengeni övezethez történő csatlakozását a szárazföldi határok viszonylatában. 2007. december 6-án a Bel- és Igazságügyi Tanács ülésén született meg a döntés az EU-hoz 2004-ben csatlakozott országok (kivéve Ciprust) teljes jogú schengeni csatlakozásáról.²⁴

A nemzetállamok és a schengeni tagállami szövetség határbiztonsága az EU és az államok politikai környezethez való alkalmazkodásának megnyilvánulása, ezért az európai biztonság átfogó elemzése megköveteli, hogy a határigazgatás mind empirikus, mind fogalmi paramétereit meg kell határozni, szavatolni kell az övezet fenntartható biztonságát.²⁵

A Tanács 1053/2013/EU Rendelete (2013. október 7.) a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoring mechanizmus létrehozásáról és a végrehajtó bizottságnak a Schengent Értékelő és Végrehajtását Felügyelő Állandó Bizottság létrehozásáról szóló 1998. szeptember 16-i határozatának hatályon kívül helyezéséről preambuluma 1-4. pontjában rögzítettek szerint:

„A belső határokon történő határellenőrzés nélküli schengeni térség működésének alapját a külső határok, a vízumpolitika, a Schengeni Információs Rendszer, az adatvédelem, a rendőrségi együttműködés, a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés és a kábítószer elleni politika területén hozott kísérő intézkedések tagállamok általi alkalmazásának hatékonysága és eredményessége adja.

---

²³ Sajtóközlemény a Tanács 2827. üléséről. Brüsszel 2007. november 8-9. Bel- és Igazságügy. Az új tagállamok schengeni értékelésének áttekintése – A Tanács következtetései 6. pont.
http://europa.eu/rapid/press-release_PRES-07-253_hu.htm?locale=en (Letöltés időpontja: 2008. 02.14.)

²⁴ Jegyzőkönyv (2008/C 282 E/04) Ülések Jegyzőkönyve.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:C2008/282E/04&from=HU> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 03.)

²⁵ Alice Hills: The Rationalities of European Border Security. European Security, Prague, 2006/15(1). 67-88. o

A Végrehajtó Bizottság az 1998. szeptember 16-i határozatával (SCH/Com-ex (98) 26 def) (a továbbiakban: az 1998. szeptember 16-i határozat) létrehozta a Schengent értékelő és végrehajtását felügyelő Állandó Bizottságot. Az Állandó Bizottság egyrészt arra kapott megbízást, hogy adott esetben megállapítsa, hogy egy, az egyezményhez csatlakozni kívánó állam teljesíti-e a belső határokon történő határellenőrzés megszüntetésének összes előfeltételét, másrészt pedig hogy biztosítsa, hogy azok az államok, amelyek már teljes körűen végrehajtják a schengeni vívmányokat, helyesen alkalmazzák azokat.

Mivel a schengeni vívmányok gyakorlati alkalmazása során egységes, magas szintű normáknak kell érvényesülniük, és a belső határokon történő határellenőrzés nélküli térséghez tartozó tagállamok között magas szintű kölcsönös bizalomnak kell fennállnia, létre kell hozni egy egyedi értékelési és monitoring mechanizmust a schengeni vívmányok alkalmazásának ellenőrzésére. E mechanizmusnak a bizottság és az említett tagállamok szoros együttműködésén kell alapulnia.

A Hágai Programban a bizottság felkérést kapott, hogy a tagállami szakértők teljes körű bevonásának biztosítása érdekében a belső határok ellenőrzésének megszüntetését követően mielőbb nyújtson be javaslatot a fennálló schengeni értékelési mechanizmus felügyeleti mechanizmussal történő kiegészítésére vonatkozóan, beleértve az előre be nem jelentett ellenőrzéseket is.”²⁶

A hivatkozott norma 6. cikkében biztosítja a lehetőséget, rendeli el a tagállamok visszatérő monitoringját, váratlan ellenőrzések végrehajtását. A Tanács ezzel az intézkedésével törekszik a biztonságos külső határok kockázat elemzésen alapuló, rendszeres ellenőrzésére, szavatolva az övezet belső határain történő szabad mozgás jogának feltételrendszerét, a komplex belső biztonságot azzal, hogy vizsgálja a tagállamok schengeni feltételeknek történő megfelelését a tagsága megszerzését követően is.

Tekintettel arra, hogy Magyarország külső határai a FRONTEX által végrehajtásra kerülő kockázat elemzések, értékelések alapján is kiemelték, kritikusak, emiatt a felelős hatóságoknak és a rendőrségnek, valamint érintett együttműködő hatóságoknak kiemelt figyelmet és komplex normatív-, humán erőforrás-, valamint anyagi támogatást kell biztosítani a schengeni

---

²⁶ A Tanács 1053/2013/EU Rendelete (2013. október 7.) a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoring mechanizmus létrehozásáról és a végrehajtó bizottságnak a Schengent Értékelő és Végrehajtását Felügyelő Állandó Bizottság létrehozásáról szóló 1998. szeptember 16-i határozatának hatályon kívül helyezéséről.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1053&from=EN>

(Letöltés

időpontja: 2017.12. 29.)

követelményeknek történő megfelelés folyamatos, magas szintű biztosítására, váratlan ellenőrzés helyszínékként a megfelelés visszaigazolására.

Úgy vélem, hogy a Szegedi Határrendészeti Kirendeltség a schengeni felkészülés, majd Magyarország tagsági időszakában is érdemben és eredményesen teljesítette a tagállami szövetség által megfogalmazott elvárásokat és ajánlásokat egyaránt. A szervezeti struktúra, a normatív környezet, a logisztikai támogatás rendje, tartalma objektív elemekként befolyásolták a felkészülést, gyakorolt hatást a végrehajtásra, ugyanakkor a személyi állomány elméleti felkészültsége és gyakorlati tevékenysége részét képezte annak a tagállami döntésnek, amely Magyarországot is a schengeni szövetség részesévé emelte. Természetesen azt azért mindenkinek tudnia kell: ahova be lehet kerülni, onnan ki is lehet kerülni... Ennek kereteit biztosítja a schengeni ellenőrzési mechanizmus.

Felhasznált irodalom

1. Balla József: Border Guard Training in Hungary Ensuring the Security of the Schengen Area = A schengeni térség biztonságát garantáló határrendészek felkészítése Magyarországon. *Hadtudományi Szemle*, Budapest, 2017/10 (3), 449-462. o.
2. Balla József: Egy hallgatóból lett oktatótárs. In: Deák József, Gaál Gyula, Sallai János, A toll sokszor erősebb, mint a kard. Rendészettudományi tanulmányok Prof. Dr. Fórizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére. Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar, Budapest, NKE Szolgáltató Nonprofit kft, - 2016. 14-26. o.
3. Balla József: Schengeni értékelési mechanizmus. *Hadtudományi Szemle*, Budapest, 2018/11 (1), 287-306. o.
4. Bodó Barna: Schengen, a kihívás. *Kisebbségkutatás*, Budapest, 2000/9(1), 51-58. o.
5. Butler Eamonn: Hungary and the European Union: The political implications of societal security promotion. *Europe-Asia Studies*, Glasgow, 2007/59(7), 1115-1144. o.
6. Casella Colombeau Sara: Policing the internal Schengen borders – managing the double bind between free movement and migration control. *Policing and Society*, Cardiff, 2017/27(5), 480-493. o.
7. Fodros István: Egy új biztonság - Schengen = New Security - Schengen. *Diplomata*, Budapest, 2007/8(11), 16-17. o.
8. Fórizs Sándor: Néhány európai ország határőrizete. *Belügyi Szemle*, 2000/3. 87-100. o.
9. Gyévai Zoltán: Határeset - A Schengen-övezet és az új tagállamok. *Figyelő*, Budapest, 2006/50(49), 26-27. o.
10. Hills Alice: The Rationalities of European Border Security. *European Security*, Prague, 2006/15(1), 67-88. o.
11. Kiss Lajos: Az egységes és magas színvonalú felkészítés igénye a schengeni térség határellenőrzésében – a megoldás lehetőségei. In: Gyula Gaál & Zoltán Hautzinger (Eds.), *Hozzászólások a „A rendészet kultúrája – kulturált rendészet”* című konferenciához. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. Pécs, 2009. 319-325. o.
12. Kiss Lajos: Hova indultunk és hova jutottunk? A schengeni eszmétől a Frontexig. In Gyula Gaál & Zoltán Hautzinger (Eds.), *a határrendészettől a rendészettudományig*. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. Pécs, 2016. 127-133. o.

13. Kovács Gábor: A határrendészetben ható néhány általános elv fejlődése és változása „Schengen” után. Magyar Rendészet, a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészetudományi Karának szakmai, tudományos folyóirata, Budapest, 2008/8(1-2 sz), 131-144. o.
14. Kukorelli, I. Szörényiné, Dancs, L., Hajdú, Z., Kugler, J., Nagy, I. Hungary's seven border regions. Journal of Borderlands Studies, Debrecen, 2000/15(1), 221-254. o.
15. Markó Anikó: A schengeni rendszer biztonságát szolgáló eszközök magyarországi működése. Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Kar Nemzetközi Tanulmányok Szak, Budapest, 2011. Retrieved from http://elib.kkf.hu/edip/D_15874.pdf (Letöltés időpontja: 2018. 02. 22.)
16. Németh József: Integrált határigazgatás Schengen után. In: Gyula Gaál & Zoltán Hautzinger (Eds.), Pécsi Határőr Tanulmányok Rendészeti kultúra határok nélkül. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoprtja. Pécs, 2009. 309-315. o.
17. Németh József Lajos: A Rendőrség feladatai az illegális migráció és a nemzetközi terrorizmus elleni fellépés terén, különös tekintettel a Balkán biztonsági helyzetére-doktori (PhD) értekezés. Budapest, 2011. http://archiv.uni-nke.hu/downloads/konyvtar/digitgy/phd/2011/nemeth_jozsef.pdf (Letöltés időpontja: 2018. 02. 22.)
18. Prokkola Eeva-Kaisa: Cultures of Border Control: Schengen & the Evolution of European Frontiers. Social & Cultural Geography, Oulu, 2012/13(4), 424-425. o.
19. Prókai Béla: Nemzetbiztonság, honvédelem és határrendészet. Rendészeti Szemle Budapest, 1992/30(1), 21-26. o.
20. Ritecz György: Az Európai (Schengeni) határőrizeti követelményekre való felkészülés helyzete és a további feladatok Magyarországon. 68. <http://docplayer.hu/4797350> (Letöltés időpontja: 2018. 01. 27.)
21. Szabó József: A Rendőrség – Határőrség integrációja a teljes jogú schengeni tagság tükrében. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoprtja Pécs, 2007. 83-95. o.
22. Szepesi István: A Határőrség feladatai a schengeni egyezmény végrehajtásában az Európai Unió külső határain. In: Krisztina Zán (Ed.), Határrendészeti Tanulmányok Határőrség Tudományos Tanácsa. Budapest, 2005. 15-24. o.
23. Tari Tamás: Schengen és Magyarország. Magyar Rendészet: a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészetudományi Karának szakmai, tudományos folyóirata, Budapest, 2006/6(2), 29-38. o.
24. Tari Tamás: A schengeni felkészülés utolsó évének rendőrségi feladatai és a schengeni értékelő bizottság ellenőrzésének rendőrséget is érintő szempontjai. Hadtudományi Szemle, Budapest, 2012. 321-330. o.
25. Tóth Judit, Sallai János, Soós Edit, Fejes Zsuzsanna: Schengentre hangolva. Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma. Budapest, 2007. 14-37. o.
26. Varga János: The development of the Schengen idea into the security system of the EU: accomplishment and future perspectives. Magyar Rendészet: a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészetudományi Karának szakmai, tudományos folyóirata, Budapest, 2011/11(4), 58-69. o.
27. Varga Norbert: A határbiztonság realitásai Schengen tükrében. In: Gyula Gaál & Zoltán Hautzinger (Eds.), Pécsi határőr tudományos közlemények Rendészet – Határrendészet – Határbiztonság, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoprtja. Pécs, 2008. 325-335. o.
28. Zaiotti Ruben: Revisiting Schengen: Europe and the emergence of a new culture of border control. Perspectives on European Politics and Society, Prague, 2007/8(1), 31-

54. o.
29. Zámbó Katalin: A schengeni egyezmény jelene és jövője. Meddig húzzuk még határok nélkül...? In: Gyula Gaál & Zoltán Hautzinger (Eds.), Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. Pécs, 2011. 293-307. o.
  30. Zámbó Péter: A magyar Határőrség feladatai az EU határainak őrzésében. In: Gyula Gaál & Zoltán Hautzinger (Eds.), A határellenőrzés múltja, jelene és jövője. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. Pécs, 2017. 83-91. o.